

LAUDACE K ŽIVOTNÍMU JUBILEU

doc. MUDr. JIŘÍHO ENDRYSE, CSc.

Interv Akut Kardiol 2006;5:44–45

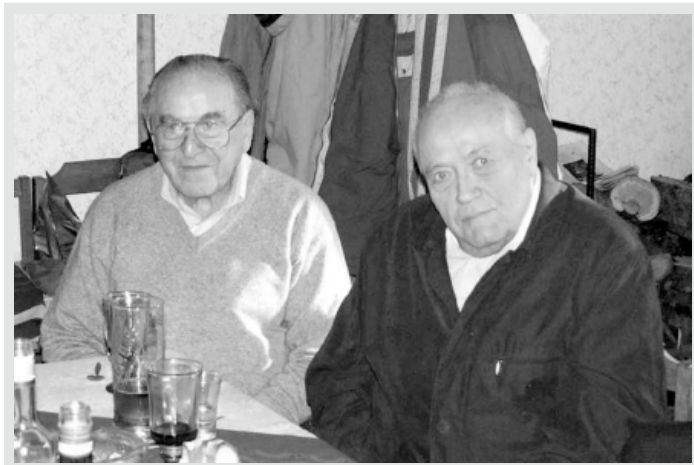
Není jistě nadsazené uvést, že doc. MUDr. Jiří Endrys, CSc., ovlivnil přímo či nepřímo několik generací českých invazivních a intervenčních kardiologů a jeho jméno se nepochybně stalo pojmem nejen v české a nejen v invazivní kardiologii.

Doc. MUDr. Jiří Endrys, CSc., se narodil 25. prosince 1925 v Jičíně a jeho další osud byl spojen především s Hradcem Králové, kde v letech 1938–1945 absolvoval gymnázium a v letech 1945–1950 Lékařskou fakultu. Pro pochopení některých osobních vlastností doc. Endryse je nutné zmínit, že již jako student gymnázia a později během celého studia medicíny pracoval v letech 1942–1950 zprvu jako volentér a později jako demonstrátor a nakonec jako pomocná vědecká síla na patologicko – anatomickém ústavu Lékařské fakulty Karlovy Univerzity v Hradci Králové.

Jeho působení potom bylo velmi přímočaré: až na krátkou epizodu funkce odborného asistenta na I. interní klinice Lékařské fakulty Palackého Univerzity v Olomouci v letech 1956–1958 bylo soustředěno na Hradec Králové a Kuwait. V Hradci Králové působil jako sekundární lékař a odborný asistent na interní klinice a později jako ordinář na Kardiologickém středisku, z něhož později vznikla Kardiologická klinika. V letech 1969–1975 založil a rozvíjel obor invazivní a intervenční kardiologie v Chest Hospital v Kuwaitu. Tam se jako úspěšný intervenční kardiolog vracel v letech 1985–1990 a 1992–2000. V roce 2002 se vrátil jako konzultant na oddělení intervenční kardiologie na I. interní kliniku Lékařské fakulty Karlovy Univerzity v Hradci Králové a tuto funkci zastává dosud.

Mezitím ještě v letech 1967–1968 zavedl invazivní kardiologii jako externí konzultant Kardiologického oddělení Centrální nemocnice polských drah ve Varšavě a v letech 1991–1992 pracoval jako „visiting professor“ u prof. W. Münstera v Porstmanns Institut für kardiiovaskuläre Diagnostik v berlínské Charite. V letech 1954 a 1969 složil první a druhou atestaci z vnitřního lékařství a v roce 1955 obhájil kandidátskou dizertační práci na téma „Časné systolické klapnutí u aortální stenózy“. V letech 1967 a 1968 mu nebyla z politických důvodů umožněna habilitace ani obhajoba doktorské dizertace a tak teprve v roce 2005 byly alespoň částečně dodatečně oceněny celoživotní zásluhy dr. Jiřího Endryse úspěšnou habilitací. Habilitační práce vyšla jako velmi úspěšná monografie „Invazivní hemodynamické metody“ v nakladatelství Nucleus.

Doc. Endrys se velmi časně začal věnovat kardiologii pod vlivem svých učitelů prof. Lukla a prof. Černohorského a velmi záhy začal originálním způsobem rozvíjet obor invazivní a intervenční kardiologie. Výčet jím vyvinutých originálních metod a postupů – většinou i světových priorit – je úctyhodný a zajistilo mu, že jeho jméno se stalo všeobecně známým ve světě invazivní a intervenční kardiologie. Do výčtu metod vyvinutých a zdokonalených doc. Endrysem je nutné uvést především transseptální katetrizaci (1960) a její zdokonalení originálně vyvinutým instrumentáři (1994), metodu pro měření levoprávních zkratů pomocí barvivové diluční techniky (1970), odpoutatelný balonek zaváděný po vodiči pro terapeutickou embolizaci (1989), měření intrakardiálních zkratů a chlopněných regurgitací pomocí termodiluční s vývojem speciální termosondy a registračního zařízení (1995), rozlišení chronické tromboembolické a primární plicní hypertenze průkazem bronchopulmonálních spojek (1996) a koaxiální retrogradní katetrizaci pro přesné měření obstrukce na aortální chlopni a výtokovém traktu levé komory (1998). K dr. Endrysovi se jezdili učit přední čeští i světoví inva-

zivní a později intervenční kardiologové a on sám uvedené nové metody předváděl živě při srdečních katetrizacích v mnoha zahraničních ústavech: Institut für die kardiovaskuläre Diagnostik (Porstmann Institut) Berlín; Dept. of Cardiac Surgery Szeged Maďarsko; National Institute of Cardiology, Budapešť; Dept. of Cardiology, Central Railway Hospital, Varšava; Medizinische Universitäts-Klinik, Erfurt, Německo; Medizinische Universitäts-Klinik, Lipsko, Německo; Dept. of Cardiology, Postgraduate Medical Institute, Varšava; Kardiologische Abteilung d. Universitäts-Kinderklinik, Tübingen, Německo; II. Medizinische Universitäts-Klinik, Vídeň; Medizinische Universitäts-Klinik Heidelberg, Německo; Dept. of Pediatric Cardiology, Brompton Hospital Londýn; Dept. of Cardiology, St. Thomas Hospital Londýn; Dept. of Cardio-Thoracic Surgery, Hospital for Sick

Children, Great Ormond Str., Londýn; Dept. of Cardiology, Ain-Shams University, Káhira či Herzkaterlabor, Donaushpital Vídeň.

Způsob práce a prezentace výsledků docenta Endryse byl a je vždy jasný, přímočarý, do detailu promyšlený a propracovaný, vždy jde přímo k jádru věci a jeho každé slovo je vždy přesně váženo a platí. To jsou vlastnosti, kterých si jeho spolupracovníci váží a i když již nekatetrizuje, jeho rady konzultanta v kate-trizační laboratoři jsou zvláště pro mladší kolegy velmi cenné.

Milý Jiří, dovoluji Ti jménem redakční rady časopisu Intervenční a akutní kardiologie popřát ještě mnoho elánu a stále pevné zdraví a potěšení při Tvém oblíbeném tenisu.

prof. MUDr. Jan Vojáček, DrSc.